І чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 59. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 27-го БЕРЕЗНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 27, 1964 No. 59. VOL. LXXI.

МЕКНАМАРА ПРО ШКІДЛИВІСТЬ ЗМЕНШЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ДОПОМОГИ ЗАКОРДОНОВІ

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт МекНамара, промовляючи в Палатній Комісії Закордонних Справ, сказат, що Конґрес пошкодив безпеці цієї країни, коли минулого року зменшив суму на військову допомогу закордонові на $400 000 000. Секретар оборони заявив, що президент Джансон цього року домагається від Конґресу на військову допомогу закордонові тільки одного більйона долярів, бо Конґрес ясно заявив, що він ніяк не хоче ухвалити більшої суми. МекНамара ствердив, що він зовсім не перебільшує справи, коли каже, що минулорічне зменшення суми на військову допомогу аж на $400 000 000 при кінці року, але з важністю від початку фінансового року, спричинило нечуваний хаос в ділянці допомоги закордонові. В цій справі зізнавав також голова Об'єднаних Шефів Штабу генерал Максвелл Д. Тейлор, який ще гостріше представив потребу більшої суми на військову допомогу закордонові. Демократичні і республіканські члени Комісії були здивовані, почувши слова секретаря оборони, і домагалися вияснень, на які цілі треба збільшити фонди на військову допомогу закордонові. Роберт МекНамара зробив це на закритому засіданні Комісії. В цій самій Комісії зізнавав теж державний секретар Дін Раск, який твердив, що призначена урядом сума $3.4 більйона на допомогу закордонові є „поміркована і зовсім нерискована", і тому Конґрес повинен її ухвалити. Раск казав, що на економічну допомогу закордоном призначено $2.4 більйона, а на військову допомогу $1 більйон, і тому немає що зменшувати ті суми, бо вони вповні реалістичні. Раск сказав: „Закордонна політика цієї країни та її безпека будуть загрожені, коли б не було допомоги закордонові. Не можна сподіватися, щоб ця допомога розв'язала всі наші проблеми, але коли б не було нашої допомоги закордонові, то комунізм мав би вже більше поширення, і в світі панували б недуги, убогість та ще більша іґноранція, як тепер". Прихильники й противники допомоги закордонові ставили Раскові запити, на які він відповідав, підримуючи урядову програму в цій справі.

Президент просить допомоги в Південних Баптистів в боротьбі за громадянські права

Вашингтон. — Президент Джансон, промовляючи до 150-ох баптистських провідників із південних стейтів, закликав їх до того, щоб своїм моральним впливом причинилися до ухвалення в Конґресі закону про охорону громадянських прав, та щоб після ухвалення цього закону баптистські духовники діяли в дусі дійсного співжиття між американцями в південних стейтах. Баптистські релігійні провідники відбувають саме конвенцію у Вашингтоні і 150 учасників окремого семінара, що займається проблемою християнського провідництва, відвідали Білий Дім, де Президент прийняв їх на авдієнції. Президент сказав, що деномінація Південних Баптистів має найбільший вплив в південних стейтах, і тому вона повинна впливати на своїх вірних в дусі християнської любови та громадського замирення. Президент ствердив, що стейтові і міські провідники є вірними церков Південних Баптистів, і духовенство цих конґреґацій повинно вплинути так на своїх членів, щоб Сенат міг без труднощів ухвалити закон про охорону громадянських прав. Духовні можуть впливати на своїх вірних за допомогою проповідей, писаних лекцій та своїм прикладом — твердив Президент. Президент вказував на те, що боротьба проти расових упереджень є найважливішою проблемою теперішньої хвилини. На жаль, є такі „проповідники і вчителі", які голосять ненависть, і проти них мали б виступити релігійні провідники.

Конґрес обмірковує вплив зменшення оборонного бюджету на економіку ЗДА

Вашинґтон. — Передбачення зменшеного оборонного бюджету турбує тих членів Конґресу, які думають про те, щоб поважне зменшення витрат на оборону цієї країни не спричинило економічної знижки та більшого числа безробітних. Тепер витрати на оборону виносять аж $51.2 більйона, а ввесь державний бюджет становить 97.9 більйона. Більше як 10% цілої крайової продукції йде на оборону, і коли б оборонний бюджет нагло зменшився, то це була б поважна економічна криза. Ці справи обговорювали на прийнятті кількох конґресменів із обидвох партій, які вислухали професора економіста Колюмбійського університету Сеймора Е. Мелмена, що рекомендує значно поменшити видатки на оборону. Присутні конґресмени цікавилися більше тим, що робити, щоб зменшення оборонного бюджету не мало некорисного впливу на економіку, та як достосувати продукцію тих часів, коли витрати на оборону будуть значно зменшені. Конґресмени обмірковували ті проблеми, які виникли внаслідок того, що Департамент Оборони вже закрив деякі військові інсталяції та зменшив оборонні замовлення. Група заінтересованих конґресменів хоче просити Президента, щоб обговорив з ними цю проблему.

У третю річницю смерти сл. п. Дмитра Галичина

У четвер, 26-го березня 1964-го року, сповнилося три роки від часу, як Американською Україною до глибини душі потрясла сумна вістка про передчасну, трагічну смерть довголітнього її лідера, головного предсідника Українського Народного Союзу та президента Українського Конґресового Комітету, активного борця за волю України в рядах Української Армії під час Визвольних Змагань, сл. п. Дмитра Галичина. З нагоди цих сумних роковин та стараннями дружини і братів Покійного, в суботу 28-го березня ц. р. о год. 8-ій ввечері (після Вечірні) буде відправлена в церкві св. Юра в Ню Йорку Панахида, а наступного дня, в неділю, 29-го березня, о год. 4-ій по полудні в цій же церкві буде відправлена Служба Божа за спокій душі Покійного.

сл. п. Дмитро Галичин

УККА пригадує дату 31-го березня

Ню Йорк. — З канцелярії Українського Конґресового Комітету Америки пригадують, що термін вплати Національного Датку до Українського Народного Фонду УККомітету за 1963-ий рік кінчається у вівторок, 31-го березня і до того часу обов'язково повинні виконати свою національну повинність усі ті громадяни, що ще досі не переслали свого Національного Датку. Пожертви наших громадян, як відомо, є єдиною базою праці цієї нашої центральної політично-громадської репрезентації і без виконання обов'язку кожного з громадян, себто пожертви Національного Датку до Українського Народного Фонду, УККомітет не міг би виконувати й своїх великих обов'язків — поширювання правди про Україну та допомоги українському народові в його змаганнях до волі й незалежности. УККомітет впевнений, що впродовж цих кількох останніх днів ділового 1963-го року кожний з наших громадян виконає свою повинність —якщо він ще досі цього не вчинив — та зложить свій Національний Даток для Народного Фонду УККА на руки місцевого збірщика чи місцевого Відділу УККА, або перешле безпосередньо до канцелярії УККА в Ню Йорку.

Британія вшанує пам'ять Джана Ф. Кеннеді пам'ятником, парком і стипендіями

Лондон. — Один акр з-посеред стоакрової історичної левади в Раннімед, де король Іван проголосив в 1215 році свою славетню „Велику хартію свободи", буде переданий на власність американської держави і там буде парк та посередині нього стане пам'ятник Джана Ф. Кеннеді — заявив британський прем'єр Алек Даґлас-Гюм в минулу середу в палаті громад. Справа має перейти ще через різні комісії і комітети, які виготовлять детайлі того пляну та вирішать, чи той акр ґрунту матиме такі самі екстериторіяльні права як територія американської амбасади в Лондоні. Левада Раннімед лежить на лівому березі Темзи за 20 миль на південний захід від Лондону. Для вшанування пам'яти трагічного померлого американського Президента будуть встановлені теж стипендії для британських студентів, що виїздили б на студії до Гарвадського університету, Редкліфського коледжу або Мессечузетського Інституту Технології в ЗДА.

Палата схвалила $5.19 більйона на космічні досліди

Вашинґтон. — Палата Репрезентантів 25-го березня більшістю 283-ох до 73-ох голосів ухвалила бюджет Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації в сумі долярів 5 193 810 500. Ця сума є тільки на 2% менша від тієї, що її домагався уряд. Дебати не тривали довго і ними не цікавилися конґресмени, які були приготовані на те, що запропоновані видатки треба схвалити, щоб Адміністрація могла продовжувати свою довготермінову програму. В дискусії порушували тільки менше важні проблеми. Сам Президент запропонував на космічні досліди цього року тільки $5.3 більйона, хоч Космічна Адміністрація домагалася — 5.8 більйона. Запроєктована урядом сума конечна, щоб перед 1970-им роком міг відбутися лет людини до Місяця.

Конґрес ухвалює фонди на атомовий реактор, що кружлятиме довкола Землі

Вашинкґтон. — Спільна Конґресова Комісія в справах атомової енерґії ухвалила фонди на те, щоб могло відбутися перше кружляння атомового реактора довкола Землі. Це пробне кружляння атомового реактора мало відбутися в 1965-му році, і тоді відбулася б проба, як цей реактор може витворювати електричну енерію в космічних просторах. Уряд спочатку був проти того, щоб відбувся такий пробний лет реактора, але під натиском Спільної Конґресової Атомової Комісії погодився на те, щоб цей малий атомовий реактор, що називається — „Снеп 10-А" міг відбутися. Ця програма вже коштує уряд коло $100 000 000 і уряд плянував припинити її, але тепер погодився на неї, і Спільна Конґресова Атомова Комісія запропонувала на здійснення пробного лету суму — 14 мільйонів.

Ніксон буде кандидувати, якщо його попросять

Бейрут, Ливан. — Колишній віце-президент ЗДА Річард М. Ніксон заявив, що він прийняв би республіканську номінацію на президента, коли б її йому запропонували на Конвенції. Але він знов повторив свою давнішу заяву, що не старається про кандидатуру, і повідомив при цьому, що в травні цього року він буде на службовій поїздці по країнах Латинської Америки, а в червні буде в Европі. Тепер він відбуває подорож по державах Азії, і вже „це свідчить про те, — казав колишній віце-президент, — що я не є активним кандидатом". Ніксон сказав, що не хоче критикувати закордонної політики уряду президента Джансона під час побуту за кордоном, але, на його думку, закордонна політика гратиме головну ролю під час виборчої кампанії. Він має багато дечого сказати в цій справі після повороту до ЗДА. З Ливану Ніксон відлетів до Карачі в Пакістані, де має бути два дні.

Питомці українських семінарій в Римі відзначили роковини Шевченка

Рим (УПБ) — В четвер, 12 березня, „Український Рим" імпозантною святочною академією вшанував ювілей 150-річчя народження великого сина України, нашого національного поета, Тараса Г. Шевченка. Українські Папські Семінарії, Велика і Мала, спільними силами виконали багату програму на високомистецькому рівні. У склад програми входили: три короткі одноактові сценки — діялоги про молоді роки Шевченка („Малий маляр", „Малярський учень", „Золоті у тебе пальчики"), п'ять гарно виконаних деклямацій („Послання", „Розрита могила", „Гайдамаки", „Смерть Шевченка" Івана Драча і „Кавказ"), кілька хорових пісень проспіваних хорами Великої та Малої Семінарії, деякі в супроводі оркестри малих семінаристів, і реферат о. Ігоря Мончака. Театральна заля Української Малої Семінарії з артистично прибраною сценою, в глибині якої на високому п'єдесталі в повному маєстаті стояло погруддя Шевченка, була наповнена ущерть гістьми. ВПреосвященніший Архиєпископ Кир Іван Бучко, в окруженні отців настоятелів обох Семінарій, в товаристві отців шамбелянів — о. д-ра М. Марусина і о. д-ра І. Хоми, представництва отців Василіян, очоленого о. д-ром М. Ваврином, представництв Сестер Василіянок і Сестер Служебниць і кількох діячів світських установ, — милувалися виступами семінаристів. Той вплив чарівний, яким Шевченко прив'язав до себе навіки кожного свідомого українця, відчувався і тут впродовж цілої академії. Доповідь о. Ігоря Мончака про Шевченка як поета, людину і віруючого, переплетена прекрасними цитатами з творів Кобзаря, створила атмосферу подиву і пошани до цього велетня нашого національного відродження і речника народу. Коли доповідач розповів казку про хлопчину, що зірвав цвіт папороті, але сам знесилений провалився в яру, і лиш земляки його, знайшовши хлопця мертвого з цвітом папороті у руці, могли користати зі щастя цієї чарівної квітки, здавалось, що це відзвук слів І. Драча: „Ну, а там світити вже йому. В завірюшних, грозяних століттях серцем розпанахувати тьму".

Незабутні враження зі зворушенням аж до сліз залишили на присутніх прекрасно виконані деклямації з такою щирістю, виразністю і чистотою вимови, що ми питали себе: де ми? в Києві чи у Львові? Один з наших приятелів сказав — „Серед молоді України". Не обійшлось без гумористичного підкреслення зі сторони гостей, коли дванадцятилітній учень, Роман Москаль, деклямував з завзяттям вірш „Розрита могила" картаючи своїх „гомонімів". Пісенний репертуар, дуже багатий і майстерно виконаний, надав академії виснокого тону. Двогодинна програма не втомила гостей. Хор питомців Великої Семінарії відспівав на 4 голоси: „Сонце заходить" (Роздольського), „Чого мені тяжко" (Волошина), „Закувала та сива зозуля" (Ніщинського) і „Прометея" (Стеценка). Малі семінаристи в супроводі оркестри чотириголосним хором гарно виконали: Гимн ювілейний, „Думи мої", „Учітеся" (Гайворонського), і без оркестри — „Заповіт" і кінцевий гимн. Прекрасні враження, що всі ми винесли з цієї академії, залишаться незатертими головне в серцях молодих учнів-семінаристів, а це для наших еміґраційних умовин представляє неабияку цінність в плеканні національної свідомости та рідної нам традиції.

У Тант завершує формування міжнародного війська для Кіпру

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант вернувся в минулу середу з Женеви, де він відкрив був велику міжнародну конференцію в справах торгівлі, щоб закінчити формування міжнародного війська, призначеного для Кіпру. Те військо матиме більші повновласті, як їх мали команданти британських частин, які до цього часу старалися по змозі доводити до перемир'я між воюючими кіпрськими греками і турками та зберігали сякий-такий спокій на тому острові. Британські вояки ніколи активно не стрявали в грецько - турецькі бої на Кіпрі, щоб не стягнути на себе докору, що вони займають чиюсь одну сторону та щоб не наражувати себе самих на людські втрати. Індійський генерал Прем Сінґ Гіяні, який перебуває вже від трьох тижнів на Кіпрі і є командантом міжнародного війська ОН, дістав від генерального секретаря ОН уповноваження — вживати також зброю, якщо це буде потрібне для справи встановлення ладу на Кіпрі. Він має покищо під своїм командуванням 3.500 британських вояків і 1.100 канадійських. Шведські, фінські та ірляндські контингенти військ прибудуть на Кіпр впродовж найближчих 10-ох днів. В найближчих днях приїде туди також фінський дипломат Сіякарі Туоміоя, який призначений на політичного посередника, який має знайти формулу для тривкого замирення між кіпрськими греками і турками. Британія, Греція, Туреччина і Кіпр погодились на його кандидатуру.

Гриць Слободян одержав найвище католицьке скавтове відзначення

Соґертіс, Н.Й. — Кожного року кожна дієцезія й архидієцезія Католицької Церкви в Америці відзначає медалею св. Юрія найвидатніших скавтових діячів за їхні заслуги для духового розвитку молоді в рямках Хлоп'ячого Скавту Америки. Цьогорічну цю найвищу нагороду в нюйоркській архидієцезії одержав Гриць Слободян, молодший син головного касира УНСоюзу Романа і пані Анни Слободянів та молодший брат Данила Слободяна, управителя „Союзівки". Від восьми років Гриць Слободян займає відповідальний пост у фабриці відомих електронічних машин IBM (АйБіЕм) в Кінґстоні, Н.Й. Три роки тому він за свою працю в системі американського Скавту одержав медалю бронзового пелікана. Гриць Слободян одружений з Анною Рибак, сестрою відомого нашого діяча полковника Рибака. Він, Гриць Слободян, як і його старший брат Данило, почали свою живу активність у Хлоп'ячому Скавті Америки ще заки тут була створена та розвинулася подібна своїми виховними методами й цілями Організація Української Молоді „Пласт".

Гриць Слободян в скавтовому одностpoю та з одержаними високими відзначеннями.

ДЕ ГОЛЬ ПРИЙНЯВ ПОСЕРЕДНИЦТВО У СПРАВІ КАМБОДЖІ

Париж. — Французький президент Шарль де Ґоль запевнив голову Камбоджі князя Нородома Шіганука, що він стоїть в контакті з американським і британськими урядами та старається знайти формулу, яка ґарантувала б Камбоджі державну недоторканість і невтральність. Американські чинники потвердили цю заяву де Ґоля. Лист французького президента до Шіганука був наслідком просьби цього останнього, зробленої на адресу де Ґоля, щоб той вжив своїх добрих послуг для справи скликання 14-членної міжнародної конференції, яка ґарантувала б Камбоджі недоторканість її державних кордонів і невтральність. Нородом Шіганук, відомий з свого непогамованого темпераменту і змінливости настроїв, поставив кілька днів тому наспраавжній ультимат Британії, що коли вона, як співспонзор — разом з Совєтським Союзом — Женевської конференції з 1954 року, не скличе до найближчого понеділка нової такої конференції, то він, Шіганук, звернеться до Пейпінґу і Ганой (столиці комуністичного Північного В'єтнаму), щоб вони взяли Камбоджу під свою „опіку". Вже тепер у Пейпінґу перебуває військова делеґація від Камбоджі, де вона старається дістати від китайських комуністів зброю. Совєтський Союз погодився скликати таку нову конференцію, але ЗДА і Британія отягаються, бо лякаються, що Комуністичний Китай і Північний В'єтнам, які були учасниками згаданої конференції про Індокитай з 1954 року, тепер використають таку нову конференцію для атак проти Америки і Південного В'єтнаму. Шіганук буцімто запевнив, що він заінтересований виключно у власній справі та є проти поширювання такої нової конференції на справу інших південно - азійських країн. Водночас він зробив таку „концепсію", що погодиться на двосторонні переговори з Південним В'єтнамом про устійнення між тією країною і Камбоджею державних кордонів і обмірковування всіх спірних справ, якщо тільки буде визначений термін згаданої великої міжнародної конференції. Хоч у минулому тижні, за згодою Шіганука, прибула до столиці Камбоджі Пнемпонгу делеґація від Південного В'єтнаму, проте Шіганук не допустив до відкриття переговорів з нею ніби-то з уваги на непригожу атмосферу, що настала після атаки південно - в'єтнамського літака на одно прикордонне камбоджівське село. Він не прийняв до відома перепросин збоку Південного В'єтнаму і Америки, як також відкликав свою власну попередню пропозицію, щоб скликати тільки конференцію чотирьох держав — Камбоджі, ЗДА, Південного В'єтнаму і Сіяму, для ґарантування Камбоджі державної недоторканости і невтральности. Західні обсерватори в Камбоджі погоджуються, що Шіганук дійсно готов пристати до комуністичного бльоку, якщо західні держави не дадуть йому бажаної ним ґарантії. У чому має полягати формула, про яку у своєму листі згадав де Ґоль, французькі чинники не подали.

Наближується розгра між Москвою і Пейпінґом — кажуть інші комуністи

Москва. — У квітні цього року відбудеться нове велике збіговище комуністичних лідерів з різних країн світу, які поспішать до Москви з чолобитнею у зв'язку з 70-літтям Нікіти Хрущова. Тоді-то мають вирішити, чи скликати офіційну світову конференцію комуністичного руху, яка розсудила б „ідеологічний" спір між Москвою і Пейпінґом, чи ще стриматись з такою конференцією і тільки мобілізувати по своєму боці різнонаціональних комуністів проти Пейпінґу. Хоч в останніх місяцях китайським комуністичним лідерам вдалося перетягти на свою сторону різні комуністичні партії — Індонезії, Північної Кореї, Північного В'єтнаму, нову компартію Бельгії — проте сателітські комуністи, головно польські і мадярські, передбачують, що на міжнародному комуністичному конґресі велика більшість „засудить" Пейпінґ. Рахуючись з цією можливістю китайські комуністи як і альбанські, мабуть, навіть не прийняли б запрошення на з'їзд до Москви. Сателітські комуністи виключають, щоб могло прийти до злагоди між Хрущовим і Мао Тсе-тунґом, які один одного ненавидять. На конференції екзекутиви комуністичної Світової Федерації робітничих спілок, яка скінчилась в Софії в минулу неділю, приходили до гострих суперечок між прихильниками Москви та Пейпінґу.

Польща обмежила свободу рухів американських дипломатів

Варшава. — Польський уряд повідомив американську амбасаду, що він обмежує свободу рухів членів амбасади у відплаті за подібну заборону, застосовану в минулому році до дипломатичного корпусу всіх комуністичних країн в Америці, включно з Польщею. Американський Уряд, стосуючись до наполегливої вимоги військових чинників, заборонили в'їзд комуністичних „дипломатів" на терен 355-их різних повітів, що становлять 11% американської території. Сталося це після того, як раз-ураз стверджувано, що комуністичні „дипломати" використовують свободу своїх рухів на терені ЗДА для шпигунських цілей. Обмеження, що їх тепер проголосив комуно-польський уряд у відношенні до членів амбасади ЗДА у Варшаві і генерального консуляту у Познані мають очевидячки на увазі не моменти безпеки, а щоб дошкулити американцям. І так, заборонено їм в'їзд до відпочинкової оселі під Варшавою, до купальних місцевостей над Балтійським морем і до місця, звідкіль існує найшвидша комунікація поромом з Швецією. Це вперше в історії польсько - американських взаємин, що польські комуністи спутали свободу рухів американських дипломатів на терені Польщі.

В АМЕРИЦІ

● **Пані Линдон Б. Джансон** відвідала Центр Космічних Летів в Гантсвілі, Алабама, де була присутня під час випробування ракети „Сатурн", яка має везти трьох членів залоги до Місяця десь перед 1970-им роком. Після того вона була на чайному прийнятті, де були присутні 87 членів її родини, а між ними найстарша особа мала 87 років, а наймолодша — 8. Пані Джансон народжена і вихована в Алабамі. Вона з любов'ю згадує своє життя в тому стейті.

● **25-го березня** появилися срібні півдолярові монети з портретом покійного президента Джана Ф. Кеннеді. Перший наклад цих монет виносить 26 мільйонів долярів. Але є стільки охочих набути ці монети, що банки не видають їх в довільній скількості, тільки по 4 монети для однієї особи. Люди хотіли набути звої по 100 дол. або мішочки, вартости 1 000 дол.

● **На Світову Виставку** в Ню Йорку, яку відкриють 22-го квітня цього року, мають привезти славний образ еспанського маляра Ель Ґреко під заголовком „Похорон князя Орґаза", який буде конкуренцією славній італійській „Пієті", яку Папа Павло VI погодився прислати на цю Виставку. „Пієта" буде у Ватиканському павільйоні, а „Похорон князя Орґаза" — в еспанському. Ель Ґреко намалював образ таким способом, що в долішній частині є похорон князя на землі, а в горішній намальовано, як його вітають в небі.

● **Військова комісія** повідомила, що світовий чемпіон важкої ваги Кесіюс Клей не може бути прийнятий до військової служби, бо він не виконав задовільно деяких тестів, яких вимагається від покликуваних рекрутів. Очевидно, що ці тести головним чином із математики. Він має 22 роки.

У СВІТІ

● **В Об'єднаній Арабській Республіці** проголошено проєкт конституції, за якою президента мають вибирати плебісцитом. Теперішній диктатор тієї країни, який був „обраний" на президента в 1956 році, має знову „кандидувати" в березні наступного року — на дальших 6 років. Очевидно — ніякий другий кандидат не буде допущений і диктаторська система по суті залишиться та сама.

● **У Греції** 76-літній прем'єр Хрущова, прибуде в цьому тижні до Франції на 10-денні відвідини. Офіційною ціллю є підписання французько-совєтської умови про „культурну виміну". Аджубей задумує відвідати різні французькі міста.

● **Греція і Болгарія** почнуть 20-го квітня конференцію про зліквідування всіх їхніх затяжних і численних розбіжностей. Цю конференцію відкладано вже тричі з різних причин. . .

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Терористичне рабство

Перейняте у Московії від татар низькопоклонство і холуйство у відношенні до всіх властьімущих ніколи так не процвітало, як тепер під комуністичним терором у Совєтському Союзі. Буйно розвивалося воно в добу Сталіна, виявляючись у ганебній ґльорифікації нелюдських злочинів цього тирана, широко проявляється це холуйство тепер особливо в ставленні попризначуваних на Україні та в інших поневолених країнах комуністичних сатрапів і їхніх клік до Москви, як „батьківщини радянських народів", до „братнього російського народу", до Хрущова, як „учителя і вождя". Висмівані й тавровані Шевченком малоросійські гнучкошиєнки і холуї, „дядьки отечества чужого" не перевелися ще й досі.

Під знаком цього вимушеного низькопоклонства Москві проведено і вшановування 150-річчя з дня народження Шевченка на Україні і в усьому СССР. Друковані українською мовою і видавані на українській землі часописи подавали на першому місці повідомлення про шевченківські урочистості в Москві і Ленінґраді, а вже тільки згодом появлялися повідомлення про святкування в Києві, Харкові, Полтаві. Виголошені у Москві і в Києві святочні промови „представників" нібито незалежної Української ССР, Ол. Корнійчука чи П. Шелеста, Шевченкового ювілею майже не стосувалися: у них ішла головним чином мова про Москву, російський народ, компартію— про їх заслуги для ... України. Часто й багато цитовано не Шевченка, а Хрущова, і на його славу, а не на славу Шевченкову закінчувалися всі промови і виступи. Вершка вимушеного низькопоклонства досягнено в безпрецендентному присудженні Хрущову премії імени Шевченка і в наданні ювілейної Шевченківської медалі цьому катові України. Своєю страшною мовою говорить зокрема висланий Нікіті Хрущову з цього приводу лист діячів культури Української ССР, між ними таких, як Рильський, Малишко, Ревуцький, Майборода, Ужвій, Бажан, Касіян, Донець та інші, які, висловлюючи Хрущову „почуття найглибшої... поваги і любови", дякують йому за проведену ним на пості першого секретаря ЦК КПУ „величезну роботу", у висліді якої, як відомо, знищено сотки й тисячі діячів української літератури, мистецтва і науки. Підписані під листом колишні друзі тих знищених змушені віддавати Хрущову „земний поклін" за „опіку над українською культурою, за „гарячу участь" Хрущова у створюванні і споруджуванні пам'ятників Шевченкові, за його... „незмінну увагу до творчости і пам'яті Т. Г. Шевченка".

Холуйство і низькопоклонство у відношенні до Москви і її кремлівських самодержців це — треба думати — вимушена окупантським терором данина. Це — стиль і характер терористичної системи створеної рабовласницькою Москвою. Про це може свідчити й виступ ідеолога кремлівського намісництва на Україні ославленого А. Скаби, секретаря ЦК КПУ в „ідеологічних справах". У своїй статті, надрукованій п. н. „Интернационализм — наше знамя" в числі з 27 березня ц. р., Скаба перевершив навіть самого Хрущова й Ільїчова у своїй відданості не так ідеям Леніна, як московської супремації над поневоленими народами. Відміняючи на всякі лади вжите ним 23 рази слово інтернаціоналізм і інтернаціональний, Скаба договорився не тільки до „дальшого зближення націй", але навіть до „досягнення їх повної єдности", значить повного „злиття націй". Усі висновки свого виступу спрямував Скаба не на розквіт й могутність України й розвиток української культури, але на конечність боротьби з „пережитками націовівналізму", на переборювання до кінця „проявів національної обмежености й еґоїзму'". До такого рабського самозаперечення змушує Москва своїх ставлеників у ніби то „незалежних республіках".

Сумнівний успіх де Ґоля

Французький президент Шарль де Ґоль закінчив свою однотижневу подорож по Мехіко і трьох французьких так званих заморських департаментах — островах на Атлантику і вернувся до Парижу в настрої тріюмфатора. На честь французького президента дійсно віватували тисячі мехіканців і автохтоні Мартініки, Ґваделюпи та Ґвіяни, і він зворушений, захоплно вигукував: „Мій Боже, мій Боже, які ви добрі французи!" У Мехіко не виявили ніякого невдоволення, що закордонний гість прибув у них в уніформі генерала, чого мехіканці дуже не люблять, а в названих заморських департаментах комуністи й автономісти не використали нагоди, щоб продемонструвати проти централістичної системи правління Франції. Отож назверх ця подорож була успіхом.

Подорож де Ґоля називалась відвідинами доброї волі і під час неї буцімто не ведено ніяких ділових нарад. Де Ґоль маніфестував свою приязнь до названих країн та їх мешканців і закликав до приязни, довір'я і тіснішого зв'язку з Европою, яку він ніби репрезентував. Зрештою, у своїх публічних виступах в Мехіко де Ґоль був дуже обережний, і вичувалось , що він не хоче сказати нічого, що можна було б інтерпретувати, як бажання заколотити відносини на американському континенті та пошкодити інтересам З'єднаних Держав. Можна було відчути, що він свідомий того, що Франція, крім багатьох гарних слів, не має змоги навіть у маленькій частині заступити тих користей, що їх Мехіко має з торговельних взаємин із ЗДА, з щорічної мандрівки на американську північ сезонових мехіканських робітників, з американського туристичного руху, з інвестицій американського капіталу та з променювання північно - американської цивілізації.

Зате де Ґоль скрізь підкреслював незалежність французької закордонної політики „від будь-кого", зріст французької потуги до ролі нового міжнародного чинника і заінтересування Франції латиноамериканськими країнами із спорідненою романською культурою. Він запевняв, що Франція хоче взяти активну участь у справі економічного піднесення латиноамериканських країн, дармащо, покищо нічого ще конкретного не сказано.

Американські коментатори все ж перестерігають проти повного знецінювання тієї подорожі де Ґоля. При цьому вони звертають увагу на два моменти: 1) що латинські американці „не живуть самим хлібом", і особливо захоплюються вони видатними індивідуальностями, — що після смерти Дж. Кеннеді „постала пустка", яку в уяві латинських американців саме й виповнює висока постать де Ґоля, і 2) що краще, щоб ген. де Ґоль зосереджував на собі увагу мехіканців, бразилійців і т. д., аніж має її приманювати до себе Фідель Кастро. Ці арґументи логічні. Але — наскільки залицяння де Ґоля до латинських американців матимуть тривкий наслідок і наскільки успіх цієї його подорожі був дійсний а не справжній, про це може сказати тільки майбутність.

Богдан Галайчук

ВИРІШНІ ВИБОРИ

Буенос Айрес. — Упродовж тижня відбулися парляментарні вибори у трьох латиноамериканських країнах: 8-го березня — у Сан Сальвадорі, 15-го — в Колюмбії і в — Чіле.

Сан Сальвадор найменша, але найгустіше заселена і одна з найбільш злиденних держав континенту, бо промислу там немає, а робітних рук забагато. Інтеліґент, зокрема правник, може знайти заробіток хіба на державній службі. Отже, програ урядової партії несе за собою зміну не лише на верхах, але й у цілій адміністрації, і тому від висліду виборів залежить, хто зможе протягом чергової каденції заробити на прожиток, а хто буде безробітний.

Ширше зацікавлення викликали вибори в Колюмбії, дармащо у тій країні не є вони єдиною формою політичної боротьби між двома найбільшими традиційними партіями, консерватистами і лібералами. Населення консервативних сіл нападало на сусідні ліберальні села і вирізувало їх, ліберали відплачували тим самим. До речі, та боротьба викликала була свого часу реакцію в ЗДА: серед членів ліберальної партії є чимало протестантів, і тому деякі американські журналісти неправильно інтерпретували колюмбійську політичну різню, як релігійну. Її розміри були величезні: недавно заарештовано одного „політичного діяча", совість якого обтяжена життям п'ятьох сотень противників. Щоб покінчити з кровопролиттям, обидві традиційні партії створили виборчий бльок: приступають до виборів із спільним списком, а опісля розділюють парляментарні мандати й адміністративні пости згідно із наперед устійненим ключем.

Політичного терору радикально не викорінено, але зведено його до спорадичних випадків. Проте існує небезпека, що різня розгориться знову, якщо консервативно - ліберальний бльок розіб'ється.

Цим разом усе скінчилося щасливо: урядова коаліція зберегла значну більшість хоч і втратила частину мандатів на користь правиці та лівиці. Цікаво, що колюмбійську правицю творять прихильники Рохаса Пінільї, диктатора, усуненого революцією 1957-го року. Скинено з президентського крісла Перона і Одрію, але в Арґентині лишилась велика перонівська партія, а в Перу одріївська; подібно можна сказати й про Колюмбію. Причина в тому, що латиноамериканські демократичні партії не перейшли свого „ню діл'у": не можуть дати нічого, крім 5-прикметникового виборчого права, коли нарід домагається хліба, шпиталів та шкіл.

У Сан Сальвадорі та в Колюмбії відновлено повний склад Конґресу, тоді як чілійські вибори були доповнюючими: йшлося про вибір одного лише посла з виборчої округи Куріко. Не зважаючи на це, вислід чілійських виборів був більш сенсаційний, бо він дав прогнозу для загальних виборів, президентських та парляментарних, що відбудуться 4-го вересня — подібно як вибори у стейті Ню Гемпшир дають основу для здогадів про вислід американських виборів.

Такий прогностичний характер мали минулорічні комунальні вибори, які відбулися в цілому Чіле. Теперішня проурядова коаліція (консерватисти, ліберали та радикали) зазнала поважної поразки, так, що на першому пляні зарисувалися дві сили: крайня лівиця, тобто коаліція комуністів, комунофільських соціялістів та кількох дрібних партій, т. зв. Фронт Народної Акції (у скороченні: ФРАП), і помірковано - ліва християнська демократія. Але округа Куріко зараховувалася до твердинь правої коаліції, де вона здобула в минулорічних комунальних виборах майже 50% голосів. Та 15-го березня права коаліція зазнала і там повної поразки — на перше місце вибився комуністичний ФРАП.

Не лише вислід виборів у Куріко перейшов сподівання, але й його імпакт: права коаліція вийшла з тих виборів здеморалізованою, і морально розбитою. Зрезиґнував її кандидат на президента, сенатор Юліян Дуран, зрезиґнували також лідери партій консервативної (Франсіско Бульнес) і радикальної (Равль Реттіґ).

Що далі? Існують три можливості: 1) найменше правдоподібна: коаліція не прийме резиґнації Дурана; 2) коаліція стане до виборів, заступивши Дурана іншим кандидатом на президента; 3) коаліція віддасть голоси за кандидата християнської демократії, Едварда Фрея. А коли й не рішиться на цю останню розв'язку, треба сподіватися, що значна частина консерватистів, лібералів та радикалів голосуватиме за Фрея, вважаючи, що ставка на власного кандидата безнадійна і що чілійський виборець стоїть перед твердою альтернативою: або християнський демократ Фрей,або комунофіл Альєнде.

До 15-го березня вважалося, що шанси трьох президентських кандидатів приблизно рівні — тим самим існувала небезпека, що невеликою більшістю переможе Альєнде, і Чіле стане першою державою на Західній півкулі (і другою у світі, після Кералі, що належить до індійської федерації), де комунізм прийде до влади леґально. Тепер ця небезпека розвіюється — і Альєнде, відповідаючи на запити журналістів, не вмів приховати тривоги оптимістичними фразами.

Я познайомився з Фреєм у березні 1962-го року, представлений проф. Таненбавмом у Колумбійському Університеті, і мав нагоду поговорити з ним вдруге у липні того самого року на конґресі „Пакс Романа" у Монтевідео. Скільки води уплило за ті два роки! .. У березні 1962-го року один американський дипломат, колишній амбасадор у Чіле, запитав, чи християнська демократія виступить у виборах 1964-го року самостійно, чи створить спільний бльок з лівицею. Фрей прикинувся, буцімто не дочув питання, а його партійний товариш Томіч, заперечив поголоску про виборчий бльок — але в такій заплутаній, двозначній формі, що я зовсім не був переко-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Петро Гой

УКРАЇНІКА В АМЕРИКАНСЬКИХ БІБЛІОТЕКАХ

(3)

Цікаво відзначити, що того ж 1816-го року почав виходити у Харкові і перший гумористичний місячник „Харьковский Демокрит". Появилось його тільки 6 чисел під редакцією В. Масловича. Журнал, як сказано було в його редакційній статті, містив „твори тільки місцевих авторів". Навколо нього гуртувалися такі визначні особи того часу, як Р. Гонорський, Ф. Зеленський, Г. Квітка - Основ'яненко, Райдаровський, Срезневський і ін.

У 1831-му році виходив в Харкові „Украинский Альманах", в двох мовах, при співучасті Гребінки, Морачевського та ін.

У 1833-му році виходить „Утренняя Звезда", уже з обов'язковою першою частиною в російській мові, при співучасті Гребінки, Основ'яненка, Котляревського, Іноземцева, Соснова, Срезневського.

У 1843 - 1844 І. Бецький видає „Молодик", український літературний збірник. Характер збірника такий самий, як і попередніх харківських серійних видань. Видавець І. Бецький писав, що цей журнал призначений передусім для друкування „статтей, що відносяться до історії і статистики України, матеріялів, пам'ятників старовини, біографій визначних людей, кращих творів в українській мові". Це патріотичне періодичне видання згуртувало навколо себе тодішню національну еліту, як Т. Шевченко, Г. Квітка - Основ'яненко, Є. Гребінка, М. Костомарів та ін. На появу журналу відгукнувся і тодішній україножер, літературний критик В. Бєлінський.

До 1894-го року виходило в Харкові 17 періодичних видань, при чому перші з них були тематично українські, а щойно згодом почали появлятися офіційні урядові російські видання, як „Харьковские Губернские Ведомости" (1838-1916), протоколи засідань різних університетських комісій і. т. п. Перші неофіційні російські видання стали появлятися в Харкові далеко пізніше, після валуєвського указу. Перша напівофіційна політично - літературна газета „Харьков" виходила від 1 листопада 1877 до 7-го листопада 1880-го року. Перший журнал „Мир" виходив у рр. 1881-82. (Вийшло тільки 6 чисел).

Інтернаціональний Документаційний Центр (ІДЦ) репродукував також науково-літературний журнал за редакцією Симона Петлюри — „Украинская Жизнь", Москва, 1912-1917, $78.40, та науково - літературний журнал Юный Сборник", Одеса, рік 1895.

Крім того репродуковано деякі збірники, літописи та вісті історично - філологічних товариств при університетах України, що виходили в дореволюційному періоді, як „Известия Историко - Филологического Института кн. Безбородько". Ніжен, 1877 - 1916, т.т. 1 — 31, $121; „Сборник Историко - Филологического Общества при Институте кн. Безбородько", Ніжен, 1896-1916, т. т. 1 — 9; „Сборник Историко - Филологического Общества при Харьковском Университете", 1887-1914, т.т. 1 — 21, $104; „Летопись Историко - Филологического Общества при Новороссийском Университете", Одеса, 1890-191,7 т.т. 1 — 25.

Репродуковано також „Записки Харьковского Университета", 1874-82 і 1893-1917, $136.50; „Записки Новороссийского Университета„ Одеса, 1867-1914, тт. 1— 113; „Записки Историко - Филологического Факультета" того ж університету, що виходили в роках 1909 - 1916, т.т. 1 — 13.

З книжок, перевиданих в Тумба, зустрічаємо тільки І. Огієнка „Пам'ятки старослов'янської мови X - XV віків", Варшава, 1929, 494 стор, $5; „Труды Киевской Духовной Академии", що появлялися в роках 1860 - 1917, деякі праці і записки інших наукових товариств, що існували в Україні перед першою світовою війною.

Це — лише неповний реєстр репродукції українікки, виданої Інтернаціональним Документаційним Центром. Основним поштовхом для цієї справи була, очевидно, наукова вартість тих видань, а також гостра актуальність проблематики Східньої Европи.

Репродукція деяких наших культурних надбань світовими науковими видавництвами є, без сумніву, надзвичайно позитивним явищем. Тож треба сподіватися, що серед нашої еміґраційної спільноти знайдуться фінансові підприємства та окремі особи, які уфундують ці видання для наших наукових установ, як УВАН та НТШ, щоб дати можливість колам нашої старшої та молодшої наукової генерації ними користуватися та їх розробляти.

Наші професори, викладачі, бібліотекарі та студенти високих шкіл у великій мірі допоможуть чужим видавництвам ширити наші культурні надбання, замовляючи їх для університетських бібліотек та наукових установ, в яких працюють.

В деяких видавництвах можна замовляти також ще не репродуковані наші видання, подаючи тільки вихідні їх дані. Репродукування одної сторінки в Університеті Мікрофільм Інк. Анн Арбор коштує від 3.5 до 4.5 цента, залежно від розміру сторінки. ІДЦ приймає замовлення не менше як на $5., при чому одна мікрокартка коштує приблизно 50 центів і містить 50-60 сторінок друку.

З наведених вище видань, що появлялися в старому Харкові, і з пізніших, що появлялися в інших наукових центрах, завдяки можливості їх репродукції можна творити солідні українознавчі і слов'янознавчі бібліотечні дослідні центри. Адреси видавництв:

International Documentation Centre AB, Hagelby House, Tumba, Sweden.

University Microfilm, Inc., 313 N. First Street, Ann Arbor, Mich., U.S.A.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Про громадське харчування в Україні

Подаємо із статті В. Задорожного й О. Романова в журналі „Комуніст України" за січень 1964 р. дослівний відпис, який кидає деяке світло на стан громадського харчування в Україні:

„Послугами підприємств громадського харчування користується лише 16-18% населення республіки. У нас є близько 500 великих промислових підприємств, вищих і середніх спеціяльних учбових закладів тощо, в яких зовсім немає їдалень. В республіці є ще багато радгоспів, у відділах яких немає їдалень, а з 7 тисяч колгоспів підприємства громадського харчування є тільки в 300. За густотою сітки їдалень, чайних, кафе, ресторанів, закусочних Україна значно відстає від таких республік, як Грузія, Узбекістан та ін. А якщо порівняти розвиток громадського харчування у нас і в братній Чехо-Словаччині та Болгарії, то виявляється, що там на 1 000 чоловік населення припадає в 3-4 рази більше місць у їдальнях, кафе, ресторанах тощо. Особливо відстає розвиток громадського харчування на селі, де на 1 000 чоловік населення є тільки 7 місць в їдальнях.

„У справі організації виробництва півфабрикатів для підприємств громадського харчування зроблені тільки перші кроки. Так, у 1962 році питома вага м'ясних півфабрикатів становила близько 30%, рибних — близько 8, а очищеної картоплі — 8,5% до загальних витрат цих продуктів. Ненабагато краще стоїть справа із виготовленням борщових та супових заправок. З них в їдальнях покищо виготовляють лише близько 20% перших страв. Загально гальмують цю справу консервні заводи і м'ясокомбінати, які систематично не виконують замовлень. Так, замість 47,7 млн. умовних банок заправочних консервів, які передбачено було випустити в 1962 році, заводи виготовили лише 31,3 млн. банок".

Стаття закінчується висновками: „Працівники їдалень, кафе, ресторанів, буфетів під керівництвом місцевих партійних і радянських органів повинні використати всі можливости дл якорінного поліпшення громадського харчування з тим, щоб уже в найближчі роки воно стало більш масовим і доступним широкому колу трудящих".

А покищо — додамо від себе — після 45-літнього московсько-комуністичного експерименту воно справді зовсім недоступне масам трудящих в Україні.

Ів. Ов.

ЛАСТІВКО БІЛЯ ВІКНА...

Ластівко біля вікна,
Ластівко нашої хати,
Що тобі, ластівко, дати —
Крихітку хліба, пшона?
Ластівко, літа кінець,
Діток твоїх би до хати,
Я научу їх писати:
Небо, Дніпро, горобець...
Ластівко, де не літайсь —
Мало налітатись вволю:
Ще народись та удайсь
В небо, Вітчизну і волю.
Так воно в світі і є,
Та воно є, щоб літати,
Сонечко рідне моє,
Ластівко нашої хати.

МИК. ВІНГРАНОВСЬКИЙ

Лука Луців

Т. ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ВОЛІ

(15)

По-козацьки вишколює його на воїна, гідного його батька, „отамана курінного, сироти Степана молодого, козака лейстрового".

Про форму цієї прекрасної поеми Д. Николишин висловився з найбільшим захватом:

„Ціла поема написана коломийковим ритмом, а подекуди колядковим віршем. Пісня до танцю зложена в формі шумки. Крім того дав нам поет зразкову думу, написану народним ладом і складом, лишній доказ на те, як він по-мистецьки орудує всіма формами й засобами народної поезії, витискаючи на них рівночасно знамено своєї могутньої індивідуальности" (ст. 78).

„ІРЖАВЕЦЬ"

І Бог зглянувсь на ті сльози, пречистії сльози!
Побив Петра, побив ката на наглій дорозі.
Вернулися запорожці, принесли з собою
В Гетьманщину той чудовий образ Пресвятої.
Поставили в Іржавиці в мурованім храмі.
Отам вона й досі плаче та за козаками.

Оцей кінець поеми „Іржавець" свідчить про те, що Шевченкові твори з історичними сюжетами якнайтісніше пов'язані з тим часом, коли поет їх писав. Мати Божа й досі плаче за козаками, за запорожцями, яких Січ зруйнувала Москва. Цей уривок поеми свідчить і про те, що Шевченко не „осуджував рішуче зраду Мазепи", як пише Л. Коваленко (ст. 40), що Шевченко вірив в опіку Божого Провидіння над запорожцями, бо Бог вислухав їхні молитви і „побив Петра, побив ката на наглій дорозі" для того, щоб запорожці, які втекли від прислужників Петра І після нещасливого бою під Полтавою в 1709 році, могли вернутися в Україну із чудодійним образом Пречистої, що його вони „взяли з собою з матері Січі".

Не міг Шевченко виступати проти Мазепи, коли ось так пише він про ката-Петра:

Розказали кобзарі нам про войни і чвари,
Про тяжкеє лихоліття... Про лютії кари,
Що ляхи нам завдавали — про все розказали.
Що ж ділось по Шведчині! То й вони злякались,
Оніміли з переляку сліпі небораки.
Отак її воєводи, Петрові собаки
Рвали, гризли...

Шевченко виразно висловив тут свої симпатії до визвольної боротьби гетьмана Івана Мазепи, і тільки прислужники совєтсько-московського режиму в Україні можуть це заперечувати. Один з таких прислужників Є. П. Кирилюк, в „Історії української літератури", (І, ст. 235), пише, що Шевченко „підтримував Петра І проти іноземних загарбників і зрадника Мазепи".

Оце Шевченкове становище цікавіше ще й тим, що всі ті джерела, якими користувався поет при писанні „Іржавця", неприхильно оцінюють діяльність Мазепи. Автор „Історії Русів" твердить, що Мазепа діяв із особистих причин, коли виступив проти Петра І, і що він діяв зле. Неприхильно оцінював Мазепу і історик Бантиш-Каменський. Неприхильно ставилися до Мазепи і незнані автори народніх пісень, героєм яких є улюбленець народніх мас — Мазепин противник Семен Палій.

Шевченко розв'язав справу Полтави самостійно, всупереч російському поетові Пушкіну, який накинувся на українського гетьмана. Шевченко висловив свою глибоку віру в те, що Мазепа був би виграв бій під Полтавою, якби всі „одностайне стали".

Поему „Іржавець" написав Шевченко в першому році заслання, в Орській кріпості 1847 року, і в ній став він безстережно по стороні Мазепи, хоч московським слугам в Україні не вигідно про це писати. Коли ж вони й пишуть про цю протимосковську і протитатарську поему, як це робить згаданий Кирилюк також і в книзі про Шевченка, то зовсім промовчують при цьому Петра та його воєвід-собак, що „рвали, гризли Україну":

Іздалека запорожці чули,
Як дзвонили у Глухові, з гармати ревнули.
Як плакала за дітками старенькая мати.
Як діточки на Орелі лінію копали
І як у тій Фінляндії в снігу пропадали.
Чули, чули запорожці з далекого Криму,
Що конає Гетьманщина, неповинно гине.

Ось слова, якими Шевченко оскаржує в нищенні українського народу Петра І, що висилав козаків на працю в північні сніги, подібно, як недавно робив Сталін. Але Кирилюк цього „не знає", він згадує при цій нагоді прилуцького полковника І. І. Галагана, якого Шевченко називає „поганим". Кирилюк підкреслює, що „Галаган разом із своїм полком виступив проти шведських інтервентів і зрадника Мазепи по боці Петра І" (ст. 315).

Ось так пояснює Кирилюк Шевченкові твори. Він же одночасно пише, що українські національні шевченкознавці „спотворюють" українського поета (пор. щоденник „Свобода", ч. 43, з 5-го березня 1964). Кирилюк згадує ще цього „полковника поганого" на 585 ст., але не робить жадних висновків із того прикметника-епітета, яким визначив його Шевченко.

Пригадаймо, як це воно справді є в Шевченка. Український поет висловлює глибокий жаль, що в українському народі не було єдности, що довело до поневолення України Москвою.

Нарадила мати,
Як пшениченьку пожати, Полтаву достати.
Ой пожали б, якби були одностайне стали
Та з фастовським полковником гетьмана єднали.
Не стриміли б списи в стрісі у Петра у свата,
Не втікали б із Хортиці славні небожата,
Не спиняв би їх прилуцький полковник поганий...
Не плакала б Мати Божа в Криму за Україну.

Це правда, що Шевченко знав добре „історію-правду про якогонебудь одного магната", який тоді гнобив український нарід, що так злорадісно підкреслює Кирилюк, але не меншою правдою є й те, що „Петрові собаки рвали, гризли Україну". Правдою в цій Поемі є й те, щи Шевченко використав в ній прегарну леґенду про образ Пречистої, яка опікувалася запорожцями і яка „в Іржавиці в мурованім храмі й досі плаче за козаками".

Комуністичні критики мусять замовчувати такі місця в Шевченка, як оце, що ми його навели на початку. Не можуть вони в своїх „наукових працях" писати правду і про те, як Шевченко ставився до гетьмана Мазепи.

Леонід Хінкулов у книжці „Тарас Шевченко і його сучасники" (Київ, 1962) на 68-ій стор. обурюється проти „буржуазних націоналістів", які нібито пишуть, що „для Шевченка кріпацтво, як і взагалі соціяльні проблеми, не мало значення, а болів він виключно болями національними" (ст. 68).

Хінкулов, згадуючи статтю проф. О. Лотоцького п.з. „Державницький світогляд Т. Шевченка", пише, що її автор запевняє, ніби Шевченко „ніколи не висував наперед моменту соціяльного", бо в творах його завжди виразно виступає момент національно-державний" (ст. 69).

Щоб пришпилити на брехні оцього совєтського науковця, наведемо уривок із статті О. Лотоцького:

Говорячи про фатальний для України договір Богдана з Москвою, поет звертає увагу не на соціяльну, а на політично-державну сторону лихих його наслідків. З другого боку не осуджує поет революційного кроку Мазепи, хоч його й не піддержали народні маси з причин соціяльних. Шевченко не міг поминути, „забути" пекучої для його громадянської свідомости справи соціяльного поневолення, проти якого все своє життя висловлював вогненні протести; але як патріот-державник, він добре розумів, що хвороби соціяльні можна лікувати органічно лише в умовах власної незалежної державности... (Повне видання творів Шевченка, том III, ст. 361, Шикаґо, 1959, вид. М. Денисюка).

22-ГО СІЧНЯ У МОНТРЕАЛІ

У Монтреалі 22-го січня заступник голови Міської Ради Джон Линч-Стонтон у неприсутності мера Жана Драпо прийняв у кабінеті мера українську делеґацію, до складу якої входили представники Української Греко - Православної Церкви, Української Католицької Церкви й українських громадських організацій. Делеґацію очолював голова Монтреальського відділу Комітету Українців Канади проф. Омелян Кушнір, який від імени української громадськости передав привіт монтреальському Міському управлінню з нагоди 46-х роковин з дня проголошення незалежности Української Народньої Республіки і 45-их роковин Акту Злуки західніх і східніх земель України в одну суверенну державу. У своєму слові, виголошеному англійською і українською мовами, голова місцевого відділу Комітету Канади подякував мерові міста Монтреалю Жанові Драпо за те, що з нагоди Українського Дня Незалежности він наказав підняти український синьо-жовтий прапор над головним порталом будинку Міської Ради. Проф. О. Кушнір подякував мерові Драпо ще й за різдвяне звернення, яке міський голова виголосив українською мовою з місцевої радіостанції.

Опісля заступник голови Монтреальського відділу Комітету Українців Канади п. Ростислав Шульгин, сказав французькою мовою промову, в якій пояснив значення 22-го січня для українців у всьому світі. Говорячи далі про українську національну групу в Канаді, промовець вказав на факт, що в трьох великих канадських містах — Едмонтоні, Вінніпеґу і Віндзорі — мерами є українці. Далі він підкреслив, що саме місто Монтреал розпочало традицію піднімати український синьо-жовтий прапор у день 22-го січня. Ініціятором цього був теперішній міський голова мер Жан Драпо. Наприкінці п. Ростислав Шульгин побажав членам Міського управління успіхів у реалізації великих проєктів у зв'язку з Всесвітньою Виставкою, яка відбудеться в Монтреалі в 1967-му році з нагоди сторіччя проголошення Канадської Конфедерації.

У промові - відповіді заступник мера Джон Линч-Стонтон сказав, що йому приємно спостерігати, як люди з різних країн поселюються в Монтреалі, тому, що тут вони знаходять атмосферу взаємозрозуміння і терпимости, яка полегшує здійснення життєвих плянів. Міське управління Монтреалю — говорив далі заступник мера — відкидає теорію так званого „топильного котла", в якому всі національні групи повинні перетопитися в одне ціле. Відповідальні керівники міста Монтреалю вважають, що духовні цінності, які привозять з собою імігранти, збагачують загальну культурну скарбницю всієї країни.

Під час церемонії в кабінеті мера українські делеґати піднесли представникові Міського управління дарунок — Антологію української поезії, видану англійською мовою Комітетом Українців Канади. На закінчення церемонії керівники української делеґації вписалися в Золоту книгу міста Монтреалю.

Урочистості з нагоди роковин проголошення незалежности і соборности України продовжувалися в суботу, 25 січня, прийомом під почесним покровительством губернатора провінції Квебек Поля Контуа і його дружини. Присутнім був також представник Міського управління Поль Еміль Соважо, який у своєму привітальному слові заявив, що Міське управління Монтреалю вирішило назвати один із своїх нових парків „Парком України". — Ця заява викликала гучні оплески присутніх українців.

Головним промовцем на прийомі був губернатор провінції Квебек Поль Контуа. Привітавши присутніх українців, він згадав перших українських поселенців, які прибули сюди три чверті сторіччя тому і привезли з собою свою мову, свою віру, моральне і фізичне здоров'я, свої знання, традиції і любов до праці та свободи. Губернатор Поль Контуа згадав також той час, коли він, будучи міністром гірничої промисловости в Оттаві, дружив з своїм українським колегом, тодішнім міністром праці Михайлом Старом. Свою промову губернатор провінції Квебек Поль Контуа закінчив словами: „Як ваші співгромадяни запевняємо вас, що ми вважаємо всіх вас за братів і сестер, які прагнуть до тих самих досягнень і до тих самих ідеалів".

Після прийому розпочався баль, на якому відбулася церемонія виводу так званих дебютанток, цебто молодих дівчат, для яких це був перший офіціяльний баль. Церемонію очолював губернатор провінції Квебек.

В неділю, 26-го січня, в рамках монтреальського відзначування роковин проголошення незалежности Української Народньої Республіки, відбувся святковий концерт у залі Українського Національного Об'єднання. Це святкове зібрання відкрив професор Омелян Кушнір, голова монтреальського відділу Комітету Українців Канади. Головним промовцем був д-р Роман Олійник, який у своїй доповіді підкреслив дивні схожості і різниці між історичною долею України та Канади.

Після доповіді Іванка Карасевич відспівала три сольові композиції на слова Івана Франка, Лесі Українки та Гайворонського. Фортепіяновий супровід виконав Мирон Гаврилюк. Опісля той молодий піяніст виконав дуже вміло композицію „Р о н д о брільянте". Цікавим і успішним був виступ групи молодих українських дівчат, які під керівництвом учителя Івана Короля виконали інсценізовану рецитацію під заголовком „Україно"! Варто відмітити, що всі сім виконавців — це молодь, народжена поза межами України. — Вони прекрасно опанували українське поетичне слово і впевнено володіють українською мовою. Українським національним гимном „Ще не вмерла Україна" закінчили монтреальські українці відзначення 46-их роковин відновлення української державности і 45-тих проголошення соборности всіх українських земель. Монтреальська преса — як англомовна, так і франкомовна — подала докладні інформації про ці роковини та всі заходи монтреальських українців.

Відгукнімось!

Минулого понеділка, на програмі „Mitch Miller Show" була передавана українська пісня „Реве та стогне" а також український танець. Ці точки були корисним успіхом секції осередку СУМА в Ню Йорку та величезної скількости організацій і поодиноких читачів „Свободи". Тому, що на цю програму дивляться мільйони американців і також секретарка п. Міллера обіцяла нам, що восени ще раз будуть включені українські точки. Для нас — є дуже важне, щоб позитивно відгукнутися листовно чи телефоном на адресу цієї стації, якнайскорше. Побажаним є, щоб організації писали групові листи з підписами та подякували за ці українські точки і вимагали більше на будуче. — Дзвонити: JUdson 2-7812 (Ню Йорк і околиці), або писати: Mitch Miller Show, c/o National Broadcasting Co., 30 Rockefeller Plaza, New York City, N.Y.

Степан Куропась

ШИКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Опера Катерина, мала у нас успіх в неділю, 1-го березня, на сцені в Лейн Авдиторії. Заля була майже повна, дві тисячі людей, деякі вже другий чи третій раз в житті прийшли пережити трагедію української Катерини, що не послухала заклику Шевченка: „Кохайтеся чорнобриві, та не з москалями".

Високого стажу артисти Марта Кокольська, Ганна Шерей і Юрій Павлюковський давали причину до надій, що Катерина вдасться. І надії справдилися, бо не лише ті три зорі опери, але й Андрій Кендзерський та Павло Покорний виявили себе не лише артистами, але й добрими солістами. Гуртові танки танкових з'єднань „Метелиці" і МУН-у, які вже нераз виступали, стають щораз ліпшими, і не подобають на аматорів, а на професіоналістів. Музичний директор Б. Вольський мав щастя і до хорових виступів на борзі складених співаків. Опера була на висоті, а водночас потвердила, що українці люблять театр не лише на сцені, але і в авдиторії. На жаль спроба сталого театру в Америці, вандрівного у своєму характері, за яким так сильно, вміло і добре побивається в пресі і поза нею дир. Василишин, є далека від реалізації.

Мистецька виставка М. Урбана в Іллінойському Технічному Інституті 7—29 лютого виявила не лише успіхи, але й поступ його творчости. Його трирічний побут в Европі, головно Італії, Франції і Еспанії, є причиною його зросту як мистця. Михайло Урбан — маляр і скульптор, але його праці скульптури були головною атракцією виставки. Цей молодий союзовець, що своєю технікою належить до модерністичної школи мистців, має в своїх творах тематику наскрізь ясну і зрозумілу для пересічного глядача. Прикметою його головних праць є рух, розгін і динаміка, отже йде він в парі з теперішнім світом, що не знає стриму, а прямує до нових висот, Місяця не виключаючи. Що наш мистець подобається сильним мира цього, свідчить про те, що Інститут уділив йому стипендію для безкоштовних студій для осягнення ступеня маґістра.

Союзове життя йде не лише по відділах, округах і їхніх імпрезах. Иде воно тихим ходом і в приватних домах з різних нагод. Є весілля, хрестини, похорони. Є різні ювілеї від ювілею милого супружого життя до різних десятиліть, срібних, золотих чи тепер вже навіть діямантових ювілеїв. Я дістаю запрошення на різного роду ювілеї, від людей різного стажу, фаху чи знайомства. Деякі просять: „Прийдіть, бож Ви пишете про все, чому не можете написати і про хрестини мого сина. Буде що випити і з'їсти" — додають. Звичайно, я не нехтую запросинами і, як час позволяє, йду, хоч під час посту не п'ю. Але писати нема про що по таких імпрезах, бо вони всі однакові.

Та минулої суботи попав я на імпрезу (звичайно за запрошеннями), яка була іншою.

Якось все йшло так, що не вичерпувалася програма і час так скоро минав, що хоч збирався додому о 10-ій, то пішов аж „о пів до другої години". Був це вечір з нагоди уродин Романа Дубляниці, відомого радіового, спортового і пресового коментатора. Були там тут роджені люди, були новоприбулі. Була там головна родина Олек з чоловіком, Іван Оленець з дружиною і новий український бизнесмен Шлапак, що за короткий час заволодів українським м'ясним ринком, має вже дві крамниці і поволі стає американським поворозником. „Многая літа", накручування пластинок та інше створювали веселу атмосферу, а пані Дубляниця гостила нас, чим хата багата.

„Блискучий Хрест", новеля Герберта Гіршфелда появилася на книжковому ринку в Шикаґо. Автор, — це син німецьких колоністів на Волині біля Луцька. Зображує він в тій цікавій 175-сторінковій книжці перші початки німецької колонізації, життя колоністів і їх любов до України та її народу, і визвольних змагань. Описує окупацію Волині Гітлером і Сталіним і долю рідного села над Стиром, де жили колоністи. Блискучий Хрест на православній церкві, що встоявся навіть перед ордами Джінґіс - Хана, пропав разом з церквою і не освітлює більше широких ланів Волині. Автор, який добре знає большевиків, і який ненавидів теж брутальности Гітлера, радить всім: „Не вірте большевикам! Хто хоче з ними заприязнитися, пропаде" А світовим політикам радить: „Не бійтеся погроз червоних — ставте їм чоло!" У книзі є гарні картини з дій УПА, в рядах якої загинув лютеранський священик Людвік.

Ювілей в 150-річчя Шевченка вшанувала наша громада в суботу 14-го березня в авдиторії школи Лейн, що має 2,400 місць. Музична програма була на висоті. Участь в ній взяли: мішаний хор „Сурма" під батутою проф. Івана Трухлого, пані в червоних оригінальних сукнях, місцевий жіночий і мужеський співочий квіт. Що хор „Сурма" добрий, про те свідчить факт, що його запрошено до Вашинґтону на відкриття пам'ятника, то сам проф. Трухлий не пустив би його на естраду, бо йому, і хорові, залежить на доброму імені. Деклямаціям Роми Турянської нікому недорівняти в цілій Америці, тому й просять її інші наші громади. Фортепіян був теж в руках доброго мистця проф. Білогруда. Оперова співачка Минаїв - Андреадіс дістала найбільше оплесків і мусіла додатково співати. Видно було її задоволення з публіки, і навпаки.

Відкрив академію проф. Смаль-Стоцький і представив проф. Павла Юзика, сенатора канадійського парляменту.

У півгодинній промові шановний бесідник виявив себе добрим шевченкознавцем і добрим інтерпретатором його творів. Блискучий бесідник що вміє держати контакт з публікою молодий 50-літній сенатор заімпонував всім. Під час перерви розмовляв він з єпископом нашої парохії Преосв. Ярославом Ґабром і католицькими та православними єрархами нашої метрополії. В неділю мав він доповідь для молоді з „Обнови", а вечером вітали його обідом в Комо - Ін.

Це позитивна сторона академії. Негативної краще було б не видвигати, але треба, бо як поїдемо до Вашинґтону? З ким і з чим?! Коли наша громада дала лише 1000 осіб, що зволили прийти на концерт 150-річчя, то кілько поїде нас до Вашинґтону? Схаменіться, будьте люди! Замало є деклямувати „Кобзаря", треба фізичної присутности на його ювілею в громадах і у Вашинґтоні! Чому ви не були на Академії? Різні є відповіді. — Не знали ми, — кажуть! — В суботу у нас ніколи концертів не було! Замало оголошень! — Правда Ваша і правда тих, що влаштовували концерт. Але — афішів на Шикаґо Евню замало, бо не лише цією вулицею люди ходять. Громада наша велика, потребує більше реклями.

Але наша політична еміґрація повинна пам'ятати і пильнувати таких дат. В січні — Свято Державности, березні — Академія Шевченка, Зелені Свята, Свято Героїв, листопад — Листопадове Свято. Чотири дати, яких ми повинні пильнувати, а не вони нас.

В суботу 28-го березня 1964 р.
о год. 8-ій веч.
в УНДомі в Ню Йорку
кім. ч. 32
ОБГОВОРЕННЯ ВИСТАВКИ
ЛЮБОМИРА КУЗЬМИ

В обговоренні беруть участь: д-р М. Кульмович, проф. Антін Малюца, п-ні мгр. Р. Шуль.

Річні Загальні Збори Відділу УККА у Бостоні, Масс.

1-го березня відбулися в залі Української Православної Церкви св. Андрія у Бостоні річні загальні збори делеґатів парафіяльних громад, організацій і платників УНФонду Відділу УККА м. Бостону й околиць, в присутності представника Головної Управи УККА з Ню Йорку мґра І. Базарка.

Збори відкрив голова уступаючої управи Відділу інж. Михайло Вінтонів і привітав представника центральної екзекутиви УККА. На голову президії зборів вибрано д-ра І. Олексишина, на секретарів: С. Бойчука і В. Федорова.

За минулий 1963 рік праці управи відділу звітував голова інж. М. Вінтонів, і зазначив, що до акциденту на фабриці він вспів прийняти активну участь у відзначенні Тижня Поневолених Націй, та видав спеціяльну коверту філятелії і бюлетень квартальний „Бостонські Вісті" ч. 5, — присвячений пам'яті жертв великого голоду в Україні 1932 - 33 років, та 25-літтю трагічної смерти св. п. полк. Є. Коновальця. Під час відсутности голови з причини його перебування у шпиталі, звітував додатково заступник Володимир Ганчар і за той час відзначено дні Листопадового Зриву і Свято Державности і Соборности 22-го Січня. Управа відділу вив'язалася з своїх завдань, хоч були чималі перешкоди організаційні. З особливою увагою присутні вислухали звіт референта зовнішніх зв'язків Ореста Щудлюка: Він помістив листи — статті з метою інформування американського громадянства про Україну і КПН та необхідність його створення, у таких пресових органах: „Стандард Таймс", „Бостон Геральд", „Манчестер Юніон Лідер", Бостон Рекорд Амерікен" і Бостон Глоб"; Для прискорення акції над резолюцією 14, вислано 2 петиції до конґресмена Г. В. Смита з 420 підписами українських громадян м. Бостону й околиць: окремо вислано до конґресменів Флада і Дервінського листи в справі КПН; у справі видання ювілейної поштової марки у 150-ліття народження Т. Шевченка вислано 33 картки (поштові листівки) від окремих громадян і 20 листів з 178 груповими підписами. Звіт Управи, а особливо звіт референта зовнішніх зв'язків прийнято гучними оплесками і висловлено признання і подяку присутніми. Контрольна Комісія в особі голови інж. С. Береґуля внесла пропозицію уділити абсолюторію уступаючій управі і висловити подяку за добру працю управи відділу вцілому.

Перед виборами нового складу управи відділу, голова президії д-р Олексишин попросив до слова мґра І. Базарка, який у своїй інформаційній доповіді розповів про працю Головної Екзекутиви УККА в акції створення Комітету Поневолених Націй і в підготовці до відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні 27-го червня, щоб у цьому історичному всеукраїнському святі прийняла участь якнайбільша кількість американських і канадійських українців, а особливо нашої молоді.

УККА видає: „Квартальник" і „Бюлетень" англійською мовою і розсилає до 62-ох країн світу для популяризації українських визвольних змагань. Намічені проф. Левом Добрянським 16 пунктів основного пляну праці на майбутній ближчий період часу реалізуються, але виконання цього пляну залежить цілком від фінансових надходжень від платників УНФонду і моральної підтримки українського громадянства. Плянується в скорому часі видання монументальної праці проф. Оглоблина „Російський імперіялізм і колоніялізм" англійською мовою.

Бостонська громада, зацікавившись працею УККА, а зокрема працею Відділу УККА у Бостоні і такі організації, як товариства лікарів і інженерів разом із платниками УНФонду на 1964 рік висунули частину зовсім нових активних кандидатів у члени Управи нашого Відділу. Нова Управа вибрана у такому складі: Степан Бойчук — голова, Дмитро Николенко — заступник. Заступник другий і референт зовнішніх зв'язків — Орест Щудлюк. Секретарі: Іван Попик і Михайло Франківський; інж. Мирон Лис — скарбник; д-р І. Олексишин — культурно-освітній референт; Богдан Смолинський — організаційний референт; Михайло Чайківський, Михайло Возьний і Михайло Волощук — члени; д-р Зенон Матківський, Володимир Оленяк і Володимир Ганчар — Контрольна Комісія; мґр Роман Федорів, Іван Банадиґа і мґр Дмитро Галонжка — товариський суд.

Бог до помочі, нехай буде новій Управі!

Д. Н.

Шевченкове „Що ми?" — предметом наукової конференції в Торонті

Під впливом Шевченкового слова українська наука причинилася вже у великій мірі до самопізнання народу, до поступу нації, до привернення поваги їй, яку так настирливо нищила тенденційна пропаґанда. Та тепер, коли можливості повного себевияву українського народу в батьківщині обмежені, а в діяспорі надто утруднені й скомпліковані, Шевченкове поучення „читати про славу од слова до слова", „все розбирати, питати себе — що ми?" стає особливо актуальним. Зглиблення суті нашої культури, розуміння її вартостей, зберігання її — це передумови нашого самозбереження в діяспорі.

Саме з метою з'ясування суті і виявів та своєрідности української культури відбуватиметься в Торонті 28 і 29-го березня в залі УНО при Коледж вулиці наукова конференція. Дев'ять доповідей на основні теми пов'язані з культурою дадуть наукову, теоретичну підставу для випрацювання практичних напрямних для побудови Української Виховної Системи в діяспорі, затвердити яку мав би плянований Світовий Конґрес Українців. Доповіді розглядатимуть проблеми культури в різних аспектах: взаємини української культури з іншими, генеза форми, осяги, катаклізми і значення їх для національної матеріяльної культури; генеза, форми, еволюція, порівняння і сучасний стан національно-соціяльної культури; національна духова культура як база, генеза форми вияву, порівняння з іншими, сучасний стан: дефініція, основні прикмети і своєрідність української культури, можливості її збереження на еміґрації; українська культура в контактах — історично і сучасний стан; суспільно-національна функція культури в діяспорі: культура як основа національного життя, роля культури в індивідуальному житті, в суспільному; методи усуспільнення культури; перегляд культурної традиції, критика, напрямні; проблеми національної культури і Українська Виховна Система — теоретичні висновки і практичні напрямні. Ось цими основними питаннями Конференція досліджуватиме етичну й естетичну вартість української культури, її самобутність, про яку думав Шевченко, пишучи свій програмовий твір звертаючись до мертвих, живих і майбутніх українських поколінь.

Т. Горохович
прес. реф. ОУПК

УКРАЇНСЬКІ УСТАНОВИ!
УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДЯНИ!

ПРИБЛИЗНО ЗА ТИЖДЕНЬ, БО 31-го БЕРЕЗНЯ 1964 РОКУ КІНЧАЄТЬСЯ ДІЛОВИЙ РІК 1963 УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ.

ПОДБАЙТЕ, ЩОБИ НА СПИСКУ ЖЕРТВОДАВЦІВ НЕ БРАКУВАЛО ВАШОГО ІМЕНИ Й ІМЕНИ ВАШИХ УСТАНОВ.

НЕГАЙНО ЗЛОЖІТЬ СВІЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК У МІСЦЕВОМУ ВІДДІЛІ КОМІТЕТУ, АБО ПЕРЕШЛІТЬ ПРЯМО ДО ЦЕНТРАЛІ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ.

ПОДБАЙТЕ ПРО ТЕ, ЩОБ ПОЖЕРТВА НАСПІЛА ДО ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ УККА НЕ ПІЗНІШЕ 30-го БЕРЕЗНЯ ЦЬОГО РОКУ.

Концерт Романа Придаткевича в Дітройті

Скрипковий концерт у музичному житті наших громад трапляється рідко; а вже український скрипковий концерт — це справжня рідкість. На це складається при малій кількості виконавців скрипаків, яких у відношенні до піяністів чи співаків у нас дійсно непропорційно мало, також брак відповідної музичної літератури. Передовим пропаґатором українського скрипкового репертуару, що, до речі, сам вніс туди чималий цінний вклад своїми композиціями та опрацюваннями, являється в Америці Роман Придаткевич, професор скрипки в коледжі в Кентаки.

Проф. Придаткевич відомий українській дітройтській авдиторії ще з попереднього концерту з-перед дев'яти років. Тому його вечір, що відбувся 15 лютого в залі Дітройтського Музичного Інституту, притягнув більше число слухачів ніж попереднім разом. Програма концерту — це панорама українського скрипкового репертуару. Навіть твори неукраїнських композиторів тематично підходили до цілости суто - національної програми. Тут у першу чергу треба згадати дотепно нюансований виконавцем козачковий характер останньої частини скрипкової сонати Ґ-дур ф. 30 ч. 3 із трьох сонат присвячених царю Олександрові заходами тодішнього амбасадора кн. Андрія Розумовського (він сам скрипик, що постійно музикує в струнному квартеті).

Центральною точкою першої частини концерту була Карпатоукраїнська соната Придаткевича, мимо авторових побоювань дуже тепло сприйнята авдиторією, що була зовсім полонена чаром Гуцульщини, не менше ніж більш приступною пересічному слухачеві Гуцульською Сюїтою, виконаною композитором на кінець програми.

Із сучасних українських композиторів увійшли в програму Л. Ревуцький (Інтермеццо), В. Костенко (укр. тема з варіяціями) та Олекса Штогаренко (Фантазія для сольо - скрипки з багатою технічно - гармонійною фактурою; — та ефектевні варіяції М. Коляди.

Щирість та безпосередність у передаванні різноманітних настроїв та глибоко відчутий національний дух держали виконавця в постійному контакті зі слухачами, а темпераментність гри поривала. Фортепіяновий супровід Ганни Придаткевич творив досконале доповнення скрипалеві.

Богдан Кушнір

ВИРІШНІ ВИБОРИ

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

наний у його щирості, зокрема маючи на увазі, що християнська демократія займає в Чіле ліпшу позицію, ніж у будь-якій іншій латиноамериканській країні, а в міжнародній політиці тримається „третьої позиції", гостро відкидаючи протикастрівську інтервенцію і навіть ізоляцію.

Але Фреєва доповідь та його відповіді у дискусії залишили у мене помітне враження: видно було, що це не звичайний партійний провідник, а справжній державний муж, який перемандрував всю свою країну, докладно простудіював її проблеми, знайшов конкретні розв'язки і послідовно змагається за їх здійснення; що чілійська християнська демократія — це партія нового типу, з яким я не зустрічався до 1939-го року ні серед західньоукраїнських, ні серед польських партій і якого не стрінете в Арґентині; що це партія величезних можливостей.

Тому мене не здивувало коли, чотири місяці пізніше, на інавґурації конґресу „Пакс Романа", Фрей висунув тезу, яка могла зробити враження надто сміливої, а то й претенсійної: революційний тиск, притаманний сьогоднішній Латинській Америці, має перед собою два виходи: марксистський та християнсько-демократичний. „Як ви сконструювали цю дилему? Яким способом уґрунтовуєте її?" — питали Фрея на другий день під час пленарних дебат. „Емпірично, — відповів, на основі чілійського досвіду".

Я вичував (а минулорічні муніципальні вибори це потвердили), що чілійська християнська демократія досить поважна і динамічна, щоб могти стати до змагання з комуністами за контролю робітничих мас. Але я мав сумнів — на основі спогаду з Колумбійського університету — чи справді згідна вона протиставитися комунізмові, як протилежний бігун. Ці сумніви розвіялись ще під кінець 1962 року: чілійська християнська демократія ввійшла тоді з комуністичною партією в гостру полеміку — надто гостру й рішучу, щоб після неї був можливий „народний фронт". І справді, сьогодні християнський демократ Фрей стоїть віч-на-віч з комунофілом Сальвадором Альєнде, готовий до вирішного двобою за бути чи не бути чілійської демократії.

Хоч як воно може видаватися дивним з американської перспективи, у чілійських виборах програла — у першій рунді — не лише оліґархія, але й комунізм. „Оліґархія багатьох латиноамериканських країн відкидає революційний виклик, твердо протиставляючись необхідним, пильним соціяльним реформам, які є революційними, коли йдеться про глибину, але мирними, демократичними, коли йдеться про спосіб здійснення; таким чином практично спричиняють вони нагальній зміні, згідно з марксистською рецептою". Таке писав тутешній журнал „Прольоґ" в серпні 1962-го року і на ту „дилему з одною альтернативою" натякали ми не раз у наших дописах. Тепер вона зарисовується з усією чіткістю в Чіле, де оліґархічна коаліція вже не має ніяких виглядів на перемогу в майбутніх президентських виборах, у вересні цього року. Вона може спокійно і гідно зійти з історичної сцени, або допомогти у виборчій перемозі комуністам, висуваючи власного кандидата і стягаючи на нього частину протикомуністичних голосів.

Замість квітів на могилу
бл. п. АННИ КОЛОДІЙ
складаємо $30.00
на Науковий Осередок НТШ в Сарселі.
СЕНЬЙОРИ і СТАРШІ ПЛАСТУНИ
ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ в ДЖЕРЗІ СИТІ

ПОДЯКА

Дня 10-го березня 1964 року по довгій і тяжкій недузі відійшов у Вічність
наш Найдорожчий Брат, Шваґер і Вуйко

бл. п. МИКОЛА ЧОПИК

Похорон відбувся дня 14-го березня ц. р. на цвинтар „Оливна Гора" в Ню Йорку.

В часі безмежного горя та довготривалої недуги, як і в часі похорону, численні Приятелі, Знайомі та Співробітники Покійного, виявили нам глибоке співчуття та вшанували Його пам'ять за що, цією дорогою складаємо сердечну подяку.

Передусім дякуємо Всч. Отцям: о. Сотерові Юникові за відправлення Панахиди в каплиці, о. декан. А. Борові і о. Григорові Хмиляк за відправлення Служби Божої і Панахиди в церкві та похоронні відправи на цвинтарі, о. Володимирові Рабієві за відвідини в дома та в шпиталі, за приготовання Хворого в далеку дорогу, за уділення Найсвятіших Тайн.

Щиро дякуємо д-рові О. Баранові за дбайливу лікарську опіку в домі Хворого і в шпиталі, який всіми можливими способами старався врятувати життя Покійного.

Наша щира подяка для організацій за вміщення посмертних згадок в часописах, та за виголошення прощальних промов, а саме: д-рові І. Козакові від ОбВУА, през'єрові Ю. Ревакові від „Самопомочі", мґр. Леонтієві Крушельницькому від хору „Думка", мґр. І. Базаркові, рекор. секр. С. Сиринському і дир. М. Клецорові від СУК „Провидіння".

Дуже дякуємо членам хору „Думка" за звеличання Панахиди своїм співом.

Вкінці щиро дякуємо усім знаним і незнаним Особам з Ню Йорку і околиць за численну участь в похоронних відправах, за квіти, молитви, пожертви на Заупокійні Служби Божі, за вшанування пам'яти Покійного пожертвами на добродійні цілі.

Нехай Всевишній Вас нагородить.

РОДИНА

ЗІ СПОРТУ

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

УСК Ню Йорк — „Чорноморська Січ" Нюарк, товариські футбольні змагання двох українських репрезентантів у Німецько-Американському Футбольному Союзі і Американській Футбольній Лізі відбудуться в неділю, 29 березня 1964, о год. 3.00 по полудні, на грищі Айронбавнд Філд при Вілсон Евню в Нюарку.

ВИСЛІДИ ОЛІМПІЙСЬКОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ФУТБОЛУ ЗДА

У елімінаційних змаганнях чотирьох країн: Мехіка, Панами, Сурінаму і ЗДА, які відбулися минулого тижня в Мехіко Сити, не писалася добре американська збірна. В першій зустрічі гор кожний з кожним американці програли несподівано зі Сурінамом 0:1, опісля виграли 4:2 з Панамою, а в третіх змаганнях здобули щойно гарний вислід, хоч і програну 1:2 з Мехіком. Мехіканці перемогли всіх трьох противників і здобули в цій групі перше місце, яке управнює їх до участи в Олімпійському Турнірі Футболу в Токіо. В олімпійській збірній ЗДА грав українець Мирон Красій.

Підсумки праці УСТ „Чорноморська Січ" на Загальних Зборах.

Загальні Збори УСТ „Чорноморська Січ" 14-го березня, про які була вже вістка минулого тижня, вислухали звіти уступаючої Управи Т-ва, на чолі з головою С. Хромовським. В них стверджено, що через часті зміни на постах референтів і ланкових минулий рік не приніс сподіваних успіхів. Тільки третина членів вплачувала постійно свої вкладки, не відбувалися ширші сходини членів, не було тісної співпраці між членами Управи і ланковими. В звітовому році Управа влаштувала була дві забави і один пікнік, видала англомовну програмову книжку, видрукувала афіші про футбольні змагання з оголошеннями українських купців і промисловців, та створено окремий відділ У. Н. Союзу, за що ініціяторам і урядові цього відділу висловили збори признання. Касові обороти Товариства в звітовому році виносили кругло $16,000.

Футбольна ланка через зміни ланкових мала трудноці з першою дружиною, яка опинилася на четвертому місці показника А. Ф. Ліґи. Другій дружині, зложеній з минулорічних юнаків, теж бракувало фахових тренінґів. Дружина учнів здобула перше місце своєї дивізії в Н. А. Ф. Союзі завдяки опіці ланкового І. Савицького і тренера Б. Чаплі.

Обидві жіночі дружини відбиванки здобули гарні успіхи під дбайловою опікою свого ланкового і тренера Адріяна Лапичака. Шахісти вийшли першунами в індивідуальних (д-р О. Попович) і дружинових турнірах СУАСТ — Схід. Інж. Л. Блонарович здобув перше місце в американському стейтовому турнірі. Тенісисти під проводом ланкового д-ра В. Гука, в складі 12 осіб, брали активну участь у більшості турнірів СУАСТ - Схід і УСЦАК та відбули декілька товариських змагань. Ця ланка відчуває брак допливу молодих змагунів і змагунок.

В дискусії над звітами звернено увагу на байдужність нашого громадянства до спортового виховання молоді, яке вона могла б одержати в лавках „Чорноморської Січі". На пропозицію Контрольної Комісії уступаючій Управі уділено абсолюторію. Вибрана на Зборах нова Управа вже відбула своє перше засідання, на якому устійнено розподіл функцій. Вибраний голова Юрій Іванків зрезиґнував з цього посту після того, як запізнався ближче із господарським станом Товариства. Головство перебрав, у порозумінні з першим вибраним заступником мґром Я. Пиндусом, другий заступник інж. О. Сташків. Дальші референтури перебрали: мґр Я. Пиндус — заступник голови, інж. І. Герус — секретар і предст. до АФЛіґи, В. Сольчаник — фін. секретар, І. Стефуришин і С. Конюба — касири, В. Матияш — орган. реф., М. Карпентер — імпрез. реф., інж. М. Семанишин — представник до СУАСТ — Схід, Полянський — представник до Ф. Л. Ню Джерзі, д-р С. Парубчак — представник до НАФСоюзу, О. Твардовський — прес. реф., ред. З. Снилик — спортовий реф., ланкові: П. Ґой і Ю. Королевич — першої футб. дружини, І. Савицький — юнаків, д-р В. Гук — тенісу, А. Лапичак відбиванки, д-р О. Попович — шахів, інж. З. Шпон — столової сиківки. Члени Управи — Б. Підлуський, С. Хромовський, І. Кігічак, І. Гірник, Б. Чапля, П. Колісник. До Контрольної Комісії вибрані: д-р С. Янів, інж. М. Осеманишин і С. Кобільник, а до Товариського Суду: мґр А. Гординський, д-р І. Ярош і мґр І. Хамуляк.

О. Твардовський

ЩЕ ПРО УКРАЇНСЬКІ УСПІХИ НА ШІСТКОВОМУ ТУРНІРІ

Шістковий турнір в Елизабеті, Н. Дж., з участю 22 дружин закінчився перемогами дружин УСК-у Ню Йорк, яка здобула перше місце, та „Чорноморської Січі" з Нюарку, яка здобула друге місце. Провідник і тренер УСК-у Василь Босий дістав відзначення найкращого опікуна дружини, Володимир Каздоба з „Чорноморської Січі" був вибраний найкращим змагуном турніру, а воротар УСК-у Копцюх — найкращим воротарем турніру. Дружина УСК-у грала у складі: Копцюх, Янґ, В. Шмотолоха, П. Назаркевич, Р. Кіляр, Скірка, Мулвой, Масний і Клівецка. В складі „Чорноморської Січі" були: Голуб, Саварин, В. Каздоба, Л. Вільчак, В. Вільчак, Сольчаник і Ґомез. Офіційне закінчення турніру перетворилося в укр. спортове свято, яке дві відзначені українські дружини закінчили трикратним грімким „слава".

„Ч. Січ" (учні) — Бруклин СК (учні) 0:0.

Наймолодші січовики закінчили сезон мистецькими змаганнями на виїзді в Брукліні з втратою своєї першої точки. Таким чином учні „Ч. Січі" стали першунами своєї дивізії з точками 15:1 і імпозантним відношенням воріт 35:1. Склад цієї наймолодшої дружини чемпіонів: Я. Вільчинський, Лісевич, А. Савицький, Р. Хромовський, П. Смук, Л. Гура, О. Ткач, Д. Шкурат, І. Дзера, Ю. Чапля, Ю. Боднович, А. Яворський, Ю. Юркевич, Б. Качмар, В. Марущак, М. Іваночко, О. Крицак, Т. Олесницький. Ланковим цієї дружини є Іван Савицький, а її тренером Богдан Чапля.

О. Твардовський

ВИБРАНО НОВУ УПРАВУ УАСТ „ЛЕВИ"

В неділю, 8-го березня, в домівці клюбу відбулися Звичайні Загальні Збори УАСТ „Леви", якими проводила президія в складі: д-р А. Хрептовський — предсідник, В. Шлапак — заступник і В. Сокологорський — секретар. Після вислухання звітів уступаючої управи вибрано нову управу в такому складі: мґр Євген Дачишин — президент, Роман Припхан — перший заступник, Орест Клюфас — другий заступник і орг. референт, Адріян Гром'як — кореспонденційний секретар, д-р Маріян А. Панчишин — рекордовий секретар і хронікар, Володимир Дичій — скарбник, Ігор Білинський — референт жіночих ланок, д-р Ахіль Хрептовський і д-р Володимир Вірщук — члени заступники. До Контрольної Комісії ввійшли Зенон Шведак, Володимир Голойда, Ростислав Маркевич, Омелян Банах і Володимир Кашуба, а до Товариського Суду: мґр Іван Красник, Мирон Модрицький і інж. Олег Куріца.

„ЛЕВИ" І „КРИЛА" ВІДПАЛИ ВІД ГОР ЗА ЧАШУ СТЕЙТУ

„Леви" — Норвезький С. К. 3:5 (1:1)

Шикаґо, 15-го березня. — Після змагань футбольного турніру в залі це була перша зустріч „Левів" на відкритому грищі, та перша з циклу гор за стейтову чашу д-ра П. Піля. Програвши її „Леви" відпали від дальших гор за чашу. В першій половині „Леви" грали з вітром. Рахунок відкрив Л. Скороход, але ще перед перервою вирівняли норвежці через промах оборонця. Норвежці краще використали вітер у другій півгрі і здобули четверо воріт. Другі ворота для „Левів" здобув Калле, а треті Еліяшевський, але дальші намагання і добрі нагоди „Левів" виграти зустріч не увінчалися успіхом.

„Крила" — Рамс" 1:2

Сумівські „Крила" в цьому ж самому дні також програли елімінаційні змагання з циклу гор за чашу стейту (д-ра П. Піля) з німецькою дружиною „Рамс". Одинокі ворота для „Крил" стрілив Володя Ліонартович.

Юнаки „Леви" — „Іґелс" 1:3 (0:1)

В стейтовому фіналі гор за Чашу Юнаків ЗДА „Леви" зустрінулися з польською одинадцяткою після перемог над юнаками „Рамс", чемпіонами Північної Дивізії вислідом 2:1, та над однолітками „Швабен" 1:0. В цих двох попередніх грах ворота для „Левів" здобули: Орест Банах, Л. Мінтянський і Віктор Тахтаул.

До фінальної зустрічі вийшли „Леви" ослаблені браком З. Кіцали і І. Куцана. Вже в першій половині, граючи проти вітру, поляки стрілили перші ворота до „Левів". Після перерви юнаки „Левів" добилися вирівняння з гарного стрілу Стефана Дежурка. Коли вже виглядало на нерішену в нормальному часі змагань, впали другі ворота до „Левів" внаслідок непорозуміння між оборонцем і воротарем, а після них треті ворота з далекого горішнього стрілу з вітром. „Леви" стали віцечемпіонами юнаків стейту.

„Леви" здобули першість СУАСТ — Північ в столовій сиківці.

В суботу, 14-го березня відбулися в Дітройті змагання столової сиківки за індивідуальну і дружинову першість СУАСТ — Північ. Репрезентанти „Левів", як можна було сподіватися, здобули обидві першості.

В індивідуальних змаганнях системою „мінус два" три перші місця зайняли: Едвард Вовк — „Леви", М. Гутра — „Черник" і Євген Щебльовський — „Леви".

В дружинових розграх кожний з кожним „Леви" здобули перше місце перед „Черником" II, „Черником" I, „Черником" III і шикаґівськими „Крилами".

В подвійних грах чоловіків переможцями вийшла двійка Е. Вовк і Р. Вірщук з „Левів", а дальші місця за ними зайняли: Пастух і Гутра — „Черник", Дуда і Дудич — „Черник", та С. Боднар і В. Абрамюк — „Крила".

Господарем змагань, які відбувалися в прекрасній залі з 16-ти столами, був УСТ „Черник" Дітройт. Проводили цими першостями СУАСТ - Північ П. Коба, Євген Обухівський (містоголова СУАСТ) і інж. Володимир Кізима (голова „Черника" і містоголова УСЦАК). Господарі змагань влаштували після першостей прийняття для учасників в гарній клюбовій домівці „Черника".

Успіх жіночої дружини відбиванки УАСТ „Леви".

Шикаґо, 15 березня. — В жіночому відбиванковому турнірі УМСА „Леви" і „Крила", як новики, грали в третій — „Ц" групі. Всі чотири зустрічі по два сети кожна, вирішили жінки „Левів" в свою користь і цим самим здобули чемпіонат своєї групи. Дружина „Левів" виступала в складі: Християна Лушпинська (капітан), Марія Волинець, Ореста Пілецька, Богданна Дика, Анна Микитин - Мандзій, Віра Барановська, Рома Дачишин і Наталія Горалевська. Поодинокі висліди нашої дружини:

„Леви" Лявндейл 15:7, 15:5
„Леви" — Віллінґ 15:7, 15:7
„Леви" — Н. В. Турнерс 15:4, 15:7
„Леви" — „Крила" 15:4, 15:12

В зустрічі з першуном другої — „Б" групи дружиною Джордж Вілліям Коледж шістка „Левів" потерпіла невдачу 15:17.

Петро Головатий

Українська Централя у Пасейку працює

Іван Хомко з родиною.

Українське життя у Пасейку процвітає у всіх галузях. Найбільш маркантною є Укр. Централя, осередок багатьох українських організацій як Пласту, Сума, УКК, Союзу Українок, Організації Оборони Лемківщини та спортових товариств.

16-го лютого відбулися загальні збори Української Централі, на яких обрано головою вже шостий раз із черги заслуженого громадянина Пасейку, уродженця Лемківщини, Івана Хомка. За його власне ініціятивою створено 1959 р. комітет, який зорганізував шеровців і закупив великий будинок на Говп Евню та заснував Укр. Централю. Під доброю управою на чолі з п. Хомком, Централя розвинулася так добре, що за той короткий час добудовано власним коштом велике крило з багатьома кімнатами. П. Хомко сам запроєктував плян і вкладає багато часу і праці не тільки як голова і організатор, але також виконує столярську роботу, якої є добрим фахівцем. Завдячуючи співробітникам і землякам лемкам, яких тут досить багато, він вдоволений з успіхів праці і думає, що нова добудова дасть приміщення для більшого розвитку українського культурного життя, а спеціяльно молоді, на цьому терені.

П. Хомко з родиною належить до 42 Відділу Українського Народного Союзу, де є також активним членом і нема майже української організації, деб він не був, або не брав діяльної участи.

Того самого дня, як обрано його головою Централі, п. Хомко відзначив 15-ліття прибуття до Америки. Слава ще для одного лемка, і щасти йому, Боже, на Вашинґтона землі.

С. Г.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 29-го БЕРЕЗНЯ 1964 р.

ШИКАҐО, Ілл. Річні Загальні Збори Б-ва ім. св. Володимира 114 Відд. о год. 11:30 рано в парафіяльній залі св. Володимира при 2250 В. Кортез вулиці. Якщо на визначений час не явиться приписана статутом, потрібна скількість членів, тоді Загальні Річні Збори відбудуться о годину пізніше при всякій скількості приявних і будуть правосильними. Приявність всіх членів є обов'язкова. — М. Нікольс-Ткачук, голова, Вол. Бережан, секретар.

ТАРЗАН, ч. 5212. Бій навкулачки.

GOADED INTO A FRENZIED SURGE OF STRENGTH, THE APE LIFTED TARZAN OVERHEAD, HOPING TO DASH HIM AGAINST THE GROUND--

THE JUNGLE LORD FELL WITH A PARALYZING THUD-- 4-19-5212

CAUSING HIS KNIFE TO FALL FREE-- THERE WAS NO TIME TO RECOVER IT. NOW IT TO BE HAND-TO-HAND COMBAT!

Розшалена божевільним приплином сили мавпа піднесла Тарзана понад свою голову, сподіваючися розбити його до землі...

Пан джунґлів впав на землю з сильним стукотом...

Спричиняючи те, що його ніж випав... І не було часу його піднести. Тепер буде бій навкулачки!